

BESLUIT

Besluit van de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 37, eerste lid, van de Mededingingswet.

Zaaknummer 2308 / Nutreco-Ham Holding

I. MELDING

1. Op 12 januari 2001 heeft de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit een melding ontvangen van een voorgenomen concentratie in de zin van artikel 34 van de Mededingingswet. Hierin is medegedeeld dat Nutreco International B.V. voornemens is zeggenschap te verkrijgen, in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet, over Ham Holding B.V. Van de melding is mededeling gedaan in Staatscourant 14 van 19 januari 2001. Naar aanleiding van de mededeling in de Staatscourant zijn geen zienswijzen van derden naar voren gebracht.

II. PARTIJEN

2. Nutreco International B.V. (hierna: Nutreco) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht en maakt deel uit van de Nutreco-groep. Nutreco is actief op het gebied van de productie en verkoop van voeders voor vis, varkens, pluimvee en rundvee, het slachten en verwerken van pluimvee en varkens en de fokkerij van pluimvee- en varkensrassen. Daarnaast is een deel van de Nutreco-groep actief op het gebied van de kweek, verwerking en marketing van zalm.

3. Ham Holding B.V. (hierna: Ham) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Ham Kip N.V., Ham Pluimvee Producten B.V. en Pluimvee verwerkende industrie Ham B.V. zijn haar dochtervennootschappen. Ham is actief op het gebied van de productie en verwerking van pluimveevlees, met name ten behoeve van de detailhandel.

III. DE GEMELDE OPERATIE

4. De gemelde operatie betreft de koop van alle aandelen van Ham door Nutreco. De gemelde operatie is neergelegd in de koopovereenkomst aandelen Ham Holding B.V. tussen Gemeenschappelijk Bezit Ham B.V. en Nutreco International B.V. d.d. 12 januari 2001 die partijen bij de melding hebben overgelegd.

IV. TOEPASSELIJKHEID VAN HET CONCENTRATIETOEZICHT

5. De gemelde operatie is een concentratie in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet. De hierboven, onder punt 4, omschreven transactie leidt er toe dat Nutreco uitsluitende zeggenschap verkrijgt over Ham.

6. Betrokken ondernemingen zijn Nutreco en Ham.

7. Uit de bij de melding ter beschikking gestelde omzetgegevens blijkt dat de gemelde concentratie binnen de werkingssfeer van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht valt.

V. BEOORDELING

A. Relevante markten

Relevante productmarkt

Standpunt partijen

8. De ruimst mogelijke relevante markt waarop partijen actief zijn, is de markt voor productie en verkoop van vleesproducten, aldus partijen. Op deze ruime markt kan mogelijk een markt voor pluimveevlees, een markt voor rundvlees en een markt voor varkensvlees worden onderscheiden.[1] De activiteiten van partijen overlappen op het gebied van de productie en verkoop van pluimveevlees. Partijen geven aan dat binnen de markt voor pluimveevlees een onderverdeling gemaakt kan worden naar verse pluimveevleesproducten en diepgevroren pluimveevleesproducten. Voorts kan een onderscheid gemaakt worden naar categorie afnemer (groothandel en vleesverwerkende industrie of detailhandel). Naar het oordeel van partijen vormen deze categorieën afnemers echter geen afzonderlijk relevante productmarkten. Een nader onderscheid naar verse pluimveevleesproducten die aanzienlijke toegevoegde waarde bieden[2] is volgens partijen ook mogelijk.

9. Partijen dragen aan dat naast de horizontale relatie op bovengenoemde markten tussen partijen overlap bestaat op het gebied van de afzet van diepgevroren kipsnacks, zoals kipnuggets en kipcorns. Deze producten zouden deel uitmaken van een ruimere markt voor diepgevroren snacks.

10. Nutreco en Ham staan voorts in een verticale relatie tot elkaar. Nutreco draagt zorg voor het opfokken en broeien van kuikens. De eendagskuikens worden verkocht aan boeren die zich hebben verplicht het voer voor deze kuikens van een onderdeel van de Nutreco-groep te betrekken. Vervolgens koopt Nutreco de gemeste kuikens van de boeren/mesters. Op deze wijze kan Nutreco haar afnemers van pluimveevleesproducten maximale zekerheid bieden ten aanzien van traceerbaarheid en kwaliteit. Nutreco verkoopt in Nederland in beginsel geen gemeste vleeskuikens aan derden, behalve wanneer zij als gevolg van onverwachte gebeurtenissen met een te hoge aanvoer wordt geconfronteerd. In België verkoopt Hendrix-UTD (een onderneming die deel uitmaakt van de Nutreco-groep) wel gemeste vleeskuikens aan derden. Als aanbieder van gemeste vleeskuikens staat Nutreco derhalve in een verticale relatie tot de (deel)markt voor productie en verkoop van pluimveevleesproducten. Ham betreft haar vleeskuikens van geselecteerde pluimveehouders.

Beoordeling

11. In de onderhavige zaak kan, evenals in zaak 1409/Nutreco Hencu[3], in het midden worden gelaten of binnen de markt voor vleesproducten een aparte markt voor pluimveevlees kan worden onderscheiden, omdat de materile beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 17 tot en met 18). Voorts kan in het midden worden gelaten of een eventuele (deel)markt voor pluimveevlees verder onderverdeeld moet worden naar verse dan wel diepgevroren pluimveevleesproducten omdat de materile beoordeling hierdoor eveneens niet wordt beïnvloed (zie punt 19). Tevens kan in het midden worden gelaten of een eventuele (deel)markt voor pluimveevlees eventueel verder kan worden onderverdeeld in de markt voor verkoop van pluimveevleesproducten aan de groothandel en vleesverwerkende industrie en de markt voor verkoop van pluimveevleesproducten aan de detailhandel (zie de punten 20 tot en met 22).

12. Of er een aparte markt voor diepgevroren kipsnacks bestaat of dat deze deel uitmaakt van een ruimere markt voor diepgevroren snacks kan ook in het midden worden gelaten, omdat de materile beoordeling hierdoor eveneens niet wordt beïnvloed (zie punt 23).

13. Met partijen kan worden aangenomen dat er een verticale relatie bestaat tussen partijen op de markt voor het inkopen van slachtpluimvee.[4]

Relevante geografische markt

Horizontale relaties

14. De markt voor de verkoop van vlees is naar het oordeel van partijen in beginsel wereldwijd, doch omvat ten minste de gehele Europese Unie. Wat betreft de (deel)markt voor pluimveevlees ligt het volgens partijen in de rede dat ook deze markt de gehele Europese Unie omvat doch in ieder geval de Benelux beslaat. Aannemelijk is dat de mogelijke markt voor diepgevroren pluimveevleesproducten wereldwijd is, omdat diepgevroren producten over grote afstanden kunnen worden vervoerd. De geografische omvang van de markt voor diepgevroren snacks is volgens partijen vermoedelijk de gehele Europese Unie, en omvat in elk geval ten minste de Benelux en geheel Duitsland.

15. In de onderhavige zaak kan in het midden blijven of een markt voor vleesproducten wereldwijd of Europees is.[5] Voorts kan met partijen worden aangenomen dat zowel een mogelijke markt voor diepgevroren pluimveevleesproducten als een mogelijke markt voor diepgevroren snacks of kipsnacks groter dan nationaal is en ten minste de Benelux en Duitsland omvat. In de onderhavige zaak kan in het midden blijven of de mogelijk te onderscheiden overige productmarkten nationaal of ruimer dan nationaal zijn, omdat de materile beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 17 tot en met 23).

Verticale relatie

16. De geografische omvang van de markt voor gemeste vleeskuikens omvat naar het oordeel van partijen de Benelux. Eerder[6] is in het midden gelaten of de inkoopmarkt voor slachtpluimvee regionaal, nationaal of ruimer is. Partijen hebben in de onderhavige zaak bevestigd dat pluimveeslachterijen hun

slachtpluimvee bij voorkeur betrekken van boeren/mesters op een beperkte afstand van hun bedrijf, dat de transportkosten en het transportrisico toenemen naarmate deze afstand groter wordt en dat tijdens het transport gewichtsverlies en kwaliteitsafname van kuikens optreedt. Partijen geven echter aan dat gezien de schaarste aan boeren/mesters in de nabije omgeving van de slachterij het niet mogelijk is grotendeels af te nemen van boeren/mesters die gevestigd zijn binnen een beperkte afstand van hun slachterij[7]. In het onderhavige geval kan derhalve uitgegaan worden van een nationale of ruimer dan nationale markt voor gemeste vleeskuikens. De materiele beoordeling wordt hierdoor niet beïnvloed (zie punt 26).

B. Gevolgen van de concentratie

Horizontale relaties

17. Zowel op een wereldwijde markt voor vleesproducten[8] als op een Europese markt voor vleesproducten is het gezamenlijk marktaandeel van partijen minder dan 10%.

18. Op een Europese markt voor pluimveevlees[9] is het gezamenlijke marktaandeel van partijen circa [0% - 10%]. In de Benelux hebben partijen op de markt voor pluimveevlees een gezamenlijk marktaandeel van [0% - 10%]. [10] Indien uitgegaan wordt van een nationale markt voor pluimveevlees bedraagt het gezamenlijke marktaandeel van partijen op de Nederlandse markt minder dan [10% - 20%].[11]

19. Indien binnen een eventuele markt voor pluimveevlees een onderscheid gemaakt zou worden naar verse dan wel diepgevroren producten geldt het volgende. Partijen hebben aangegeven dat circa 10% van hun afzet bestaat uit diepgevroren pluimveevleesproducten. Indien de geografische markt voor diepgevroren pluimveevleesproducten de Benelux en Duitsland omvat, verklaren partijen dat hun gezamenlijk marktaandeel minder dan 10% bedraagt. Er is geen reden aan de opgave van partijen te twijfelen. Indien de geografische markt ruimer is dan de Benelux en Duitsland zal het gezamenlijke marktaandeel van partijen op deze markt verder afnemen. Op een mogelijke markt voor verse pluimveevleesproducten is het, gelet op de gezamenlijke marktaandelen van partijen op dit gebied ten aanzien van de detailhandel en ten aanzien van de groothandel en vleesverwerkende industrie (zie hieronder punten 20 en 21), niet aannemelijk dat de gezamenlijke marktaandelen van partijen op een nationale, Benelux of Europese markt de 20% overstijgen. [12]

20. Indien binnen een eventuele markt voor pluimveevlees een onderscheid wordt gemaakt naar verkoop van pluimveevleesproducten aan de groothandel en vleesverwerkende industrie en verkoop van pluimveevleesproducten aan de detailhandel dan geldt het volgende.

Op een eventuele markt voor verkoop van pluimveevleesproducten aan de groothandel en vleesverwerkende industrie hebben partijen een gezamenlijk marktaandeel van [0% - 10%] op een markt die de Benelux omvat. Op een Europese markt voor de levering van pluimveevleesproducten aan de groothandel en vleesverwerkende industrie zal het marktaandeel van partijen alleen maar verder afnemen. Op een nationaal afgebakende markt bestaat op dit gebied geen overlap tussen activiteiten van partijen.

21. Op de Nederlandse markt voor het leveren van verse pluimveevleesproducten aan de detailhandel hebben partijen thans een

gezamenlijk marktaandeel van [20% - 30%][13] en verwachten partijen dat dit na de concentratie [10% - 20%] zal bedragen[14]. De reden voor deze afname in marktaandeel is dat partijen aangeven dat zij zich meer zullen richten op de levering aan Nederlandse supermarktketens waarbij de levering aan andere supermarkten zal worden gebracht. Partijen leveren een beperkte hoeveelheid verse pluimveevleesproducten aan speciaalzaken zoals poeliers en slagerijen. Wanneer de levering van pluimveevleesproducten aan de detailhandel (inclusief het diepgevroren product en kipsnacks) wordt bekeken, neemt het marktaandeel van partijen af.

22. Op een eventuele Benelux markt voor het leveren van verse pluimveevleesproducten aan de detailhandel geldt dat partijen een gezamenlijk marktaandeel hebben van circa [20% - 30%][15]. Ook hier geldt dat het marktaandeel van partijen afneemt wanneer de markt voor de levering van pluimveevleesproducten (inclusief diepgevroren producten en kipsnacks) wordt bekeken. Op een Europese markt voor de levering van pluimveevleesproducten zal het marktaandeel van partijen verder afnemen mede gelet op de marktaandelen die partijen behalen op de markt voor pluimveevlees (zie ook punt 18).

23. Wat betreft de markt voor diepgevroren (kip)snacks geven partijen aan in de Benelux en Duitsland een gezamenlijk marktaandeel te hebben van [0% - 10%]. Hierbij tekenen partijen aan dat diepgevroren (kip)snacks deel uitmaken van een ruimere markt voor diepgevroren snacks op welke markt hun gezamenlijk marktaandeel verder zal afnemen. Er is geen reden om aan de opgave van partijen te twifelen.

24. Hoewel partijen in de Benelux naar grootte de tweede speler zijn na Storteboom B.V. zijn er naast partijen andere belangrijke spelers actief op het gebied van pluimveevleesproductie zoals Cebeco B.V., Goossens B.V., Vanobel B.V. en Heijs B.V.

25. Gelet op het voorgaande is er geen reden om aan te nemen dat als gevolg van de onderhavige concentratie een economische machtspositie van Nutreco kan ontstaan of worden versterkt op een van de onderscheiden markten.

Verticale relatie

26. Op de markt voor de levering van gemeste vleeskuikens is van partijen alleen Nutreco actief. Zij heeft een marktaandeel van respectievelijk [0% - 10%][16] op een Nederlandse markt en [0% - 10%] op een markt die de Benelux omvat. Indien naar een ruimere markt wordt gekeken, zal het gezamenlijke marktaandeel van partijen afnemen.

27. De gezamenlijke marktaandelen van partijen op mogelijke markten voor pluimveevleesproducten zijn kleiner dan 15% (zie punt 18). Voorts zijn naast partijen een groot aantal vragers en aanbieders met een vergelijkbare marktpositie actief op de markt voor gemeste vleeskuikens.

28. Gelet op bovenstaande is het niet aannemelijk dat de onderhavige concentratie marktafsluitende effecten zal hebben die ertoe zouden kunnen leiden dat een economische machtspositie ontstaat of wordt versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

VII. CONCLUSIE

29. Na onderzoek van deze melding is de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit tot de conclusie gekomen dat de gemelde operatie binnen de werkingssfeer valt van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht. Hij heeft geen reden om aan te nemen dat als gevolg van die concentratie een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

30. Gelet op het bovenstaande deelt de directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit mede dat voor het tot stand brengen van de concentratie waarop de melding betrekking heeft geen vergunning is vereist.

Datum: 14 februari 2001

De directeur-generaal van de Nederlandse mededingingsautoriteit,

voor deze:

w.g. Mw. mr. J.C.M. Montijn-Swinkels

Wvd. hoofd Concentratiecontrole

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam.

[1] Zie ook het besluit van 4 augustus 1999 in zaak 1409/Nutreco Hencu.

[2] Bijvoorbeeld gegrilde, gerookte, gegaarde en gebraden producten.

[3] Besluit van 4 augustus 1999, reeds aangehaald, punt 12.

[4] Zie ook het besluit van 17 november 2000, in zaak 2122/Plukon Poultry CAS Pluimvee, punt 9.

[5] Zie ook het besluit van 23 oktober 1998/Dumeco Peerbooms, punt 18 en 19, waar ten aanzien van de markt voor varkens- en rundvlees die tezamen met een eventuele markt voor pluimveevlees de markt voor vlees vormen, werd uitgegaan van een markt die ten minste Europees is.

[6] Zie het besluit van 17 november 2000, reeds aangehaald, punt 11

[7] Partijen hebben om dit te staven stukken overgelegd waaruit blijkt dat de straal waarbinnen de boeren/mesters zich van een slachterij van Pingo Poultry bevinden, vele malen groter is dan 75 kilometer, de straal die in het besluit van 17 november 2000 is gehanteerd.

[8] Partijen schatten de wereldwijde markt voor vlees op ongeveer 227 miljoen ton, waarvan 58 miljoen ton rundvlees, 91 miljoen varkensvlees en 63 miljoen ton pluimveevlees.

[9] De omvang van de Europese pluimveemarkt bedraagt in 1999 circa 8,7 miljoen ton. Bron: website Productschappen Vee, Vlees en Eieren; <http://www.pve.nl>

[10] Partijen schatten de omvang van de Benelux-markt op 1103 (x1000) ton op basis van geslacht gewicht.

[11] Partijen schatten de omvang van de Nederlandse markt op 758 (x1000) ton op basis van geslacht gewicht.

[12] Veel Europese bedrijven beschouwen diepgevroren pluimveevleesproducten als een gedwongen bijproduct. Aannemelijk is dat het grootste deel van de markt voor pluimveevlees bestaat uit verse producten.

[13] Partijen schatten de omvang van de markt voor het leveren van verse pluimveevleesproducten aan de Nederlandse detailhandel op circa 119,3 (x1000) ton.

[14] Hierbij kan worden aangetekend dat naast Nutreco een aantal sterke spelers aanwezig zijn (zie punt 24), en dat partijen met name veel aan supermarkten leveren die beschikken over een sterke countervailing power zoals ook blijkt nu de Nederlandse supermarktketen waar partijen zich meer op zullen richten haar tweede leverancier zal behouden (zie punt 21).

[15] Partijen schatten de omvang van de Benelux-markt voor het leveren van verse pluimveevleesproducten op circa 202,8 (x1000) ton.

[16] Partijen schatten de omvang van de Nederlandse markt voor levering van vleeskuikens op 235 miljoen en de Benelux markt op 700 miljoen gemeste vleeskuikens.